

føre et fuldt demokratisk Etkammerssystem, være den rette Vej. Vil man lede efter et Forbillede for den Forfatning, vi tillade os at stille Forslag om, saa har man ganske vist ikke noget bestemt Forbillede noget Sted, men vil man tænke sig en Forening af det norske Etkammersystem og det svejtsiske demokratiske Forfatningssystem, vil man saa nogenlunde finde det, som for os staar som Idealet. Det svejtsiske Forfatningssystem er jo ikke parlamentarisk i engelsk eller fransk Forstand. Det er grunddemokratisk. Det har ganske vist to Kamre, men begge valgte ved almindelig Valgret. Men tænker man sig det norske Etkammersystem gældende i Svejts, saa vil det være saadan, at denne Rigsdag, denne Folkerepræsentation vælger Regeringen og vælger den paa Aaremaal, paa Tid. Der bliver ikke Tale om Ministerstormeri, og der bliver ikke Tale om de Intriger, som let følge dermed, der bliver ikke i den Grad Tale om Persons- og Situationspolitik. Det hele er skabt efter det jævne, simple Forbillede, som det almindelige frie Foreningsliv afgiver, og paa det Princip er ogsaa vort Forslag bygget. En Forening, den være sig højre, venstre eller socialdemokratisk, er en ganske simpel Ting, en Forening med Medlemmer med lige, almindelig Valgret, med en Generalforsamling, der vedtager Love, med en Bestyrelse, der vælges paa en vis Tid, og som har at gennemføre Generalforsamlingens Beslutninger. Naturligvis kan der være Tale om, at et Bestyrelsesmedlem eller en Bestyrelse svigter sin Pligt og kommer i Strid med Generalforsamlingens Beslutninger eller Foreningens Interesser og kan afsættes, men i det hele og store gaar det saadan, at Bestyrelsen gennemfører Generalforsamlingens Beslutninger. Saadan ønske vi ogsaa Staten ordenet: Regeringen en Slags Bestyrelse for den Forening, der hedder Danmark, valgt paa et vist Aaremaal med den Opgave at gennemføre de Love og Beslutninger, som det danske Folk gennem sin Ene-Repræsentation vedtager. Mange af de Svagheder, der nu vise sig ved Parlamentarismen, vilde forsvinde gennem et saadant System. Betegnende nok er det ogsaa, at man ikke fra Svejts hører Tale om parlamentarisk Forfald eller parlamentarisk Korruption. Man hører overhovedet ikke meget fra Svejts, ikke meget om Forfatningslivet i Svejts. Man ved ikke, hvem der er Regering, man ved neppe, hvem der er Præsident. De vælge hvert Aar en Præsident,

han skifter hvert Aar, han faar en meget beskedent Gage, 8,000 Frcs. tror jeg det er. Det ene Aar hedder han Schultze, det andet Aar Müller. Man kender ikke stort til det, men det gælder vist ogsaa om Folkene, hvad Rousseau sagde om de enkelte Mennesker, at lykkeligst ere de Mennesker, der ingen Historie have. Lykkeligst ere vist ogsaa de Folk, der ingen Historie have i den Forstand, jeg her taler om. Det forekommer os at være et i mange Henseender idealt System.

I et saadant Etkammersystem, som vi her foreslaa, hører Folkeafstemningstanken nøje hjemme. Da det radikale Venstre i Sommeren 1909 fremsatte sit Forslag om Folkeafstemning og senere gentog det i Efteraaret 1909 i Forbindelse med sit Forslag om en Forfatningsreform i Juni-Grundlovens Aand, blev der indvendt, jeg husker blandt andet af den daværende Konseilspræsident, Holstein-Ledreborg, og ogsaa fra anden Side, at et saadant Forslag om Folkeafstemning ikke passede ind i det parlamentariske System, og noget berettiget kunde der være deri, skønt jeg ikke underkender de Modbemærkninger, som i saa Henseende fremkom, jeg tror særlig fra det ærede Medlem fra Langeland (P. Munch). Men eet er vist, i et saadant Etkammersystem, som vi foreslaa, hvilende fuldt ud paa den lige almindelige Valgrets Grund, passer Folkeafstemningstanken som Handsken til Haanden, der hører den naturligt hjemme. I et Forfatningssystem, som ikke er parlamentarisk i engelsk-fransk Forstand, men grunddemokratisk i svejtsisk Forstand, der er Folkeafstemningen, dels over vedtagne Love, dels som en Folkeforslagsret, et Folkeinitiativ, den naturlige Kontrol overfor Etkammeret, overfor Enefolkerepræsentationen.

Man har under Forfatningsforhandlingerne her i Tinget i de sidste Aar fra Venstres, fra Regeringens Side stærkt fremhævet, at naar vi skulde til en Forfatningsreform, gjaldt det om ikke blot at forandre Repræsentationssystemet, men ogsaa at tage andre Spørgsmaal op, og man har der særlig peget paa to Ting. Jeg synes for øvrigt, man har været lidt i Forlegenhed, naar man har skullet pege paa det andet, som maatte tages op samtidig, thi man er altid endt med kun at nævne to Ting, nemlig Foranstaltninger til Forebyggelse af Finanslovkonflikter og en forandret Sammensætning af Rigsretten. Det var naturligvis en Anomali, naar man i 1866 lod Rigsretten bestaa uforandret,